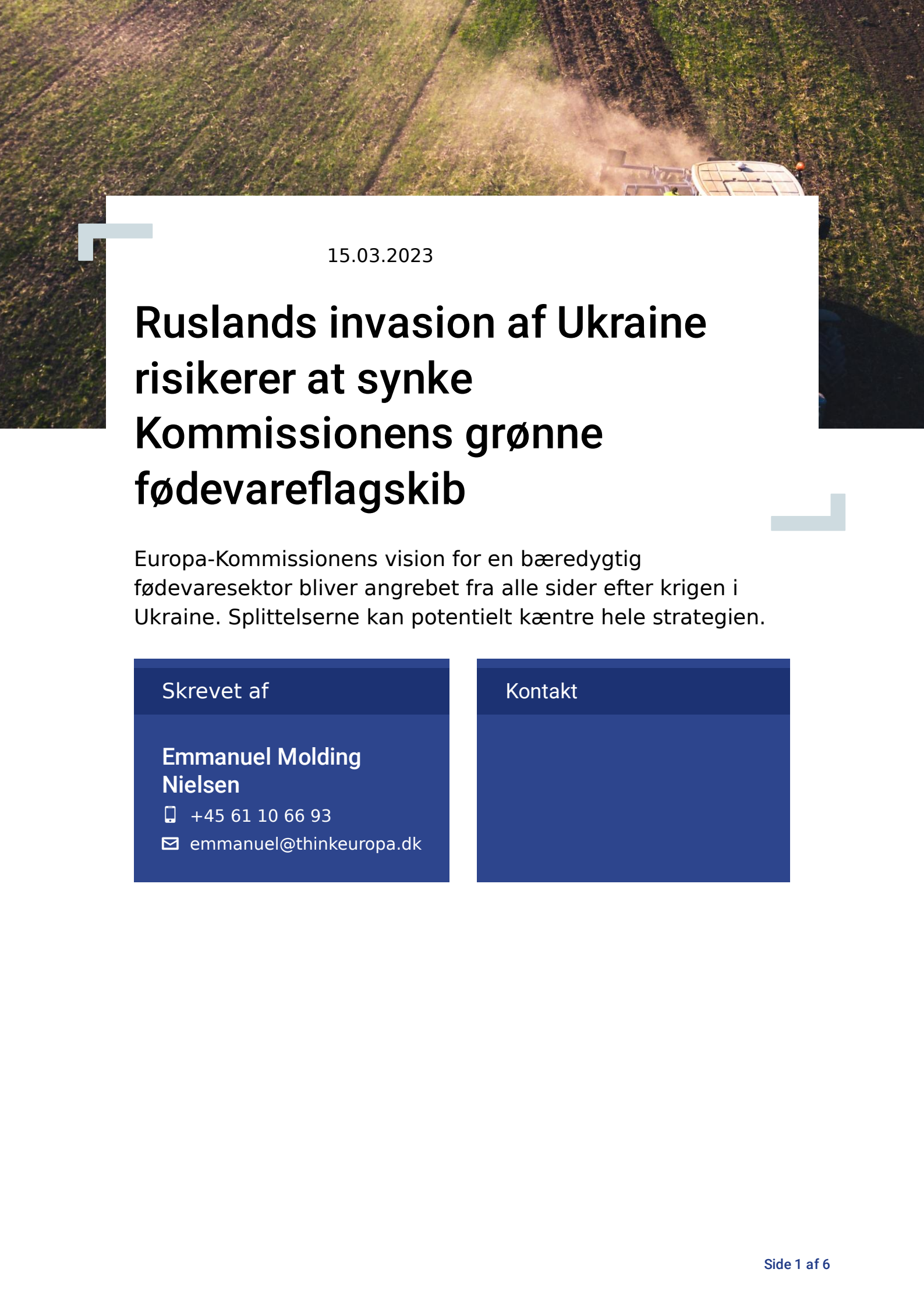

15.03.2023

Ruslands invasion af Ukraine risikerer at synke Kommissionens grønne fødevareflagskib

Europa-Kommissionens vision for en bæredygtig fødevaresektor bliver angrebet fra alle sider efter krigen i Ukraine. Splittelserne kan potentielt kæntere hele strategien.

Skrevet af

**Emmanuel Molding
Nielsen**

📞 +45 61 10 66 93

✉ emmanuel@thinkeuropa.dk

Kontakt

Emmanuel Molding Nielsen

📞 +45 61 10 66 93

✉ emmanuel@thinkeuropa.dk

For knap tre år siden fremlagde Europa-Kommissionen sin nye flagskibsstrategi for at gøre kontinentets fødevarer system mere bæredygtigt og robust overfor eksterne chok, "Jord til Bord" strategien.

Men nu viser et lækket internt dokument fra Kommissionen, at flagskibet forventes at blive så udvandet af politisk modstand på tværs af EU's institutioner, at den må siges at være meget langt fra det oprindelige ambitionsniveau. Den næste Kommission, som skal udpeges næste år, får derfor en mægtig opgave med at bevare den grønne kurs i et miljø, som i stigende grad er karakteriseret af krisehåndtering og politiske modvinde.

Den nye fødevarer sikkerhedsdagsorden

Det er især fødevarer- og energikrisen, som blev udløst af Ruslands invasion af Ukraine, der har leveret ny ammunition til skeptikere af fødevarer systemets grønne omstilling. Her er et af de mest omstridte punkter nu Kommissionens målsætning om at reducere brugen af pesticider med 50%.

Pesticidlovsforslaget er ikke blot blevet udskudt som følge af krigens udbrud, det har også mødt hård kritik fra den kristendemokratiske gruppe EPP i Europa-Parlamentet, internt i Kommissionen og i Rådet. Kritikere af lovforslaget mener, at Kommissionen ikke har taget højde for den politisk vægt, som fødevarer sikkerhedsdagsordenen har fået som følge af krigen, og at en nedskæring af det europæiske forbrug af pesticider på nuværende tidspunkt kan skade den globale fødevarer sikkerhed.

Kommissionen peger på, at udskydelsen af pesticidlovsforslaget og andre krisetiltag kan være med til at forøge Unionens landbrugsproduktivitet på kort sigt, men fastholder dog, at disse bør være midlertidige. Til gengæld har grønne interessenter som ngo'en European Environmental Bureau i et åbent brev til Kommissionen bemærket, at selv en kortsigtet nedprioritering af den grønne omstilling til fordel for fødevarer sikkerheden modarbejder Kommissionens grønne målsætninger på sigt.

Død ved fodslæben

Senest har formanden for Europa-Parlamentets udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter (Agri), som er tilknyttet lovforslaget, Norbert Lins, en kristendemokrat fra EPP-gruppen, i februar bedt om yderligere data på konsekvenserne af at nedskære pesticidforbruget på tværs af EU, et krav der også er genlydt i Rådet.

11

Agri-udvalgets forhandlingskneb risikerer at udskyde initiativet til efter det nuværende Parlaments mandat, således at man ikke når frem til en løsning inden valget i 2024.

Emmanuel Molding Nielsen i Altinget

Som en understregning af, i hvor høj grad krigen i Ukraine har skabt en ny politisk virkelighed for den europæiske fødevaredagsorden, måtte Stella Kyriakides, kommissær for generaldirektoratet for sundhed og fødevarer sikkerhed, til et rådsmøde i december erkende medlemslandenes brede modstand overfor Kommissionens pesticidreduktionsmålsætning, såvel som deres bekymringer for Europas fødevarer sikkerhed. Kort efter mødet stemte et flertal af medlemslandene for, at Kommissionen skulle producere yderligere data om lovforslagets mulige konsekvenser for fødevarer sikkerheden.

I Kommissionen har man "off the record" kaldt Agri-udvalgets efterspørgsel om mere data for et forhandlingskneb, der har til formål at udvande pesticidinitiativet.

Agri-udvalgets krav om yderligere data er også blevet kritiseret af formanden for Europa-Parlamentets miljø, folkesundhed og fødevarer sikkerheds udvalg (Envi), Pascal Canfin fra Renew-gruppen, der i et brev til formanden af Europa-Parlamentet understregede, at Agri-udvalgets forhandlingskneb risikerer at udskyde initiativet til efter det nuværende Parlaments mandat, således at man ikke når frem til en løsning inden valget i 2024.

Splittelser internt i Kommissionen

Muligvis som tegn på, at forslaget er under trussel, og for at sætte nyt skub i forhandlingerne, viser et udkast til en rapport fra Europa-Parlamentet, at Envi-udvalget, som er hovedansvarlig for forslaget i Europa-Parlamentet, overvejer at spille ud med en reduktionsmålsætning for pesticider på 80% samt en mere ambitiøs baseline, hvorfra reduktionen skal måles.

Parlamentets splittelser over forhandlingerne om pesticidforslaget viser, hvordan fødevarer- og energikrisen har skabt et politisk dødvande omkring den grønne omstilling af fødevarer sektoren.

11

Parlamentets splittelser over forhandlingerne om pesticidforslaget viser, hvordan fødevare- og energikrisen har skabt et politisk dødvande omkring den grønne omstilling af fødevaresektoren.

Emmanuel Molding Nielsen i Altinget

Også i Kommissionen er fødevaredagsordenen udfordret af interne splittelser. Generaldirektoratet for landbrug og udvikling af landdistrikter har historisk været blandt de mest magtfulde ressortområder, da de råder over den bekostelige fælles landbrugspolitik. Men under den nuværende Kommission har generaldirektoratet for sundhed og fødevarer sikkerhed fået ansvaret for flere dele af den strategisk vigtige Jord til Bord-strategi. Det har forårsaget splittelser, for eksempel over den ovenstående pesticidreduktionsmålsætning, som kun delvist er støttet i generaldirektoratet for landbrug og udvikling af landdistrikter. De interne splittelser kan gøre det svært for både den nuværende og den kommende Kommission at holde fokus på fødevaresektoren, især hvis Kommissionen fortsat skal håndtere udfaldet fra krigen i Ukraine.

Langsigtede visioner blev glemt i kriserne

I Bruxelles gøres der i stigende grad klar til Europa-Parlamentsvalget i 2024 og dermed til udpegelsen af en ny Kommission. Det har lagt fornyet pres på nøgleaktører i de europæiske institutioner, heriblandt kommissionsformand Ursula von der Leyen.

11

Et afgørende led i håbet for en mere langsigtet vision for Unionen var den grønne dagsorden, som nu skulle være med til at styrke EU's folkelige legitimitet.

Emmanuel Molding Nielsen i Altinget

Da Ursula von der Leyen blev udpeget som kommissionsformand i 2019, var det med håbet om, at Europa endelig kunne lægge Jean-Claude Junkers kriseprægede mandat bag sig og fokusere på at formulere en mere langsigtet vision for Unionen. Et afgørende led i dette var den grønne dagsorden, som nu skulle være med til at styrke

EU's folkelige legitimitet, der var udfordret af EU's håndtering af statsgæld- og migrationskrisen og senere Brexit.

Men siden da er krisehåndtering kun blevet en endnu vigtigere del af den politiske dagligdag i Bruxelles. Krigen i Ukraine gjorde, at mange europæiske politikere følte sig tvunget ud i et politisk betonet valg om at forøge landbrugsproduktionen på kort sigt eller prioritere den grønne omstilling. Linjen har indtil nu været at prioritere fødevareproduktionen.

Fødevarer er fremtidens sikkerhed

Selvom priser på energi, kunstgødning og fødevarer nu er faldende, er der meget, som tyder på, at vi ikke har set det sidste til den nuværende fødevarekrise.

Det bliver derfor op til den næste Kommission at give forhandlingerne om fødevaresektorens grønne omstilling nyt liv, da nedprioriteringen ikke kan fortsætte, hvis EU vil gøre sig håb om at møde sine klimamål.

I de kommende år kan vi se frem til mere geopolitisk usikkerhed og klimaforandringer, der kan gøre det endnu sværere at garantere Europas fødevaresikkerhed. Den næste Kommission skal derfor tage stilling til, hvordan den vil holde den grønne kurs i et politisk klima, der i høj grad er karakteriseret af politisk modvind og krisehåndtering. Indenfor få områder står dette behov lige så skarpt som indenfor landbruget – jo før Kommissionen formår at rette sig efter dette budskab, desto bedre.

11 I de kommende år kan vi se frem til mere geopolitisk usikkerhed og klimaforandringer, der kan gøre det endnu sværere at garantere Europas fødevaresikkerhed.

Emmanuel Molding Nielsen i Altinget